

Lausunto

27.08.2021

Asia: VN/18706/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot asetusluonnoksesta

Toisen asteen koulutuksen rahoitus on ollut lähivuosina merkittävässä muutoksessa. Tempoilevat muutokset ilman vaikutusten arviointia riittävältä ajalta tekevät ennakkoinnista ja pitkäjänteisestä laadukkaan koulutuksen kehittämisestä haastavaa. Koulutuksen laatu ja riittävä opetuksen määrä on tärkeää paitsi suoraan monipuolisille hevosalan yrityksille, että alaan vahvasti liittyville matkailu-, sote- ja palveluyrityksille, jotka tarjoavat koulutussopimuspaikkoja ja työllistävät valmistuvia ammattilaisia monipuolisiin tehtäviin (esim. virkistys ja turismi, hevosavusteinen toiminta ja kuntoutus, eläinlääkintä ja kaupan ala).

- Laajempi tiedottaminen ja sidosryhmien kuuleminen olisi ollut suotavaa.

Huomiot ehdotetusta opiskelijavuoden määritelmästä

Byrokratian vähentämisen kannalta ehdotettu malli saattaisi olla yleisellä tasolla selkeämpi, mutta hevosalalla luonnonvara-alan tapaan kohdentuminen mainitulle yhdelle kuukaudelle ei ole käytännössä realistista. Toimintaa on keskeytyksettä ympäri vuoden ja kesä on laajin sesonkiaika, ja osa opiskelusta ja tutkinnon osista on mahdollista suorittaa käytännössä vain kesäaikaan.

Jatkuva oppiminen ja jatkossa edelleen kehittyvät väyläopinnot ympäri vuoden tarjoaisivat mahdollisuuden tehokkaille opintopoluille reittinä työelämään ja elinikäisen oppimisen edistämässä ja ammattitaidon lisäämisessä.

Huomiot tutkintojen, valmentavan koulutuksen ja muun ammatillisen koulutuksen kustannuskertoimista

Asetusluonnos vaikuttaa voimallisemmin pienempiin oppilaitoksiin. Laskennan perusteena on käytetty muutaman edellisten vuosien säästölukuja, kun on sopeuduttu leikkauksiin. Pitkällä tähtäyksellä tämä ei ole kestävää etenkin aloilla, joilla tarvitaan laajempia oppimisympäristöjä. Näissä on käytännön opetusta varten alan infraa ja kalustoa. Hevosalan kyseessä ollessa tarvitaan myös riittävä määrä pitkäjänteisesti opetuskäyttöön kasvatettuja ja koulutettuja opetushevosia sekä pienryhmäopetusta, ennen kuin kaikilla opiskelijoilla on riittävät valmiudet lähteä työpaikoille oppimiseen koulutussopimuksella ja myöhemmin työelämään.

Työelämän viesti on ollut viime vuosina se, että koulutuksen rahoitusten leikkausten myötä osa opiskelijoista on tullut oppilaitoksista työssäoppimispaikkoihin liian heikoin lähtötaidoin. Hevosallalla yrittäjät ovat yksin- tai mikroyrittäjiä, jotka vastaavat toiminnassaan paitsi hevosten myös kaikenikäisten asiakkaidensa turvallisuudesta.

Hevostalouden osaamistarpeet vuonna 2035 -kyselyn (OPH 10/2019, n=189) tulosten mukaan tulevaisuudessa korostuvat uusi osaaminen (hevosen hyvinvointi, kouluttaminen ja oppiminen, terveys ja eettisyys, talliympäristö), yritystoiminta (asiakaspalveluosaaminen) ja ympäristöosaaminen sekä viestintä ja vuorovaikutus. Hevostalouden perustutkinto on juuri uudistettu vastaamaan uusia osaamistarpeita. Alan oppilaitokset tekevät töitä myös investointien ja korjausvelan suhteen, jotta oppimisympäristöt vastaisivat nykypäivän tarpeita. Tämä vaatii resursseja paitsi opetukseen (turvallisuus, riittävä määrä opetusta: hevostunteja pienryhmissä), digitalisaatioon (tiedonkeruu ja analysointi, soveltaminen) ja uuteen automatiikkaan ja teknologiaan (hevosten hyvinvointi ja etologia, työergonomia) sekä oppilaitosten talliympäristöihin ja hevosurheilualueisiin (kestävän kehityksen oppimisympäristöt).

Hevosalan ammatti- ja erikoisammattitutkinto vaativat joiltakin osin jo nykyisellään taloudellisia panostuksia paitsi oppilaitokselta (lähijaksot oppilaitoksella) ja joko henkilökohtaisesti, yrittäjänä tai työnantajan tukemana. Esimerkiksi ratsastuksenopettajaopintojen aikana ja näyttöjen suorittamiseen tarvittavan riittävän pitkälle kestävästi koulutetun ja valmennetun hevosen hankintahinta varusteineen ja kuukausittaiset kulut ovat merkittävät, karkeasti arvioiden luokkaa 10 000 – 20 000 € ja 300–800 €/kk, hintataso on koronan myötä ollut nousussa. Nämä kustannukset tulevat opiskelijamaksujen lisäksi.

Hevosalan yhteistyöorganisaatio Hippolis – hevosalan osaamiskeskus ry, raviurheilun ja hevoskasvatuksen keskusjärjestö Suomen Hippos ry ja Suomen Ratsastajainliitto ry ehdottavat, että hevosalan ammattitutkinto ja erityisammattitutkinto säilyvät kustannusryhmässä 3.

Huomiot majoituksen korotuskertoimista

-

Huomiot tutkintotyypikertoimista

Alempien tasojen lievä korotus ei korvaa leikkausta mahdollisesta alempaan kustannusryhmään siirrosta.

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa tehdään alalla aktiivista yhteistyötä yrittäjien, järjestöjen ja verkostojen kanssa kotimaassa ja kansainvälisesti, sekä saatetaan hankkia osia koulutuksesta ostopalveluna erikoistuneilta huippuosaajilta.

Huomiot yrittäjän oppisopimuskoulutuksen työelämäpalautteen keräämisestä ja laskennasta

-

Muut huomiot

Pyydämme ystävällisesti, että ammatillisen koulutuksen uudistuksia koskevat lausuntopyynnöt osoitetaan jatkossa myös Hippolis – hevosalan osaamiskeskukselle, Suomen Hippokselle ja Suomen Ratsastajainliitolle.

Hevosala on ainoita aloja, jossa oppilaitoksissa koulutetaan opiskelijoita käsittelemään, kouluttamaan ja valmentamaan suuria eläimiä ja lisäksi ohjaamaan eri-ikäisiä asiakkaita toimimaan näiden kanssa turvallisesti ajo- ja ratsastustaitojaan kehittäen tai kuntoutuksessa. Luonnonvara-alojen mukaisesti hevosalalla on mahdollista kasvattaa hiilensidontaa ja biodiversiteettia (esim. pitkäaikaiset nurmet, laidunmaat) käytäntöjä kehittämällä yhteistyössä koulutuksen ja tutkimuksen kanssa. Kaikkiaan hevosten tarvitsema peltoala Suomessa on arviolta 100 000 ha. Hevosalan oppilaitoksissa ylläpidetään ja kasvatetaan opetuskäyttöön hyvin soveltuvia suomenhevosia. Samalla lisätään tietoisuutta maamme ainoan alkuperäishevosrodun hyvistä käyttöominaisuuksista tulevaisuuden ammattilaisille.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän tulisi olla riittävän vakaa ja taata hevostalouden tutkintojen järjestäminen, jotta on mahdollista vastata ajanmukaisella tavalla ympäröivän yhteiskunnan tarpeisiin.

Mäki-Tuuri Sanna
Hippolis - hevosalan osaamiskeskus ry - Suomen Hippos ry, Suomen
Ratsastajainliitto ry